

EŻAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL SEKONDARJI 2009
DIRETTORAT GĦAL KWALITA' U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Taqsimat tal-Assessjar Edukattiv

IT-TIENI KLASSE **MALTI** **HIN: Sagħtejn**

Isem: _____

Klasse: _____

ISTRUZZJONIJIET LILL-ISTUDENTI:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.
2. Ortografija, punteggjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

SKEMA TA' MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F (i)	F (ii)	Ġ	Total
Marki	10	29	4	6	6	13	12	20	100
Marki tal-istudent/a									

KUMMENTI

SILTA GHALL-ISTHARRIĠ

Aqra sewwa s-silta u wieġeb il-mistoqsijiet dwarha.

IL-HITAN TAS-SEJJIEH

Il-hitan tas-sejjieh insibuhom qalb ir-raba' tal-gzejjer tagħna. Huma hitan magħmulin minn ġebel imqiegħed fuq xulxin bl-idejn u jifirdu għalqa minn oħra. Il-hitan tas-sejjieh huma wiehed mill-elementi li jagħtu dehra mill-isbaħ lir-raba' ta' Malta u Għawdex. (*par. 1*)

Hafna minn dawn il-hitan inbnew snin ilu mill-bdiewa biex iħarsu l-ħamrija tal-ġhelieqi tagħhom. Meta tagħmel hafna xita, l-ilma għandu ħabta jgħorr kollox miegħu, inkluż il-ħamrija. B'hekk il-bdiewa ħasbu biex jibnu l-hitan tas-sejjieh biex iservu ta' lqugh u għalhekk il-ħamrija ma tingarrx mill-ilma tax-xita. (*par. 2*)

Jekk wiehed iħares mill-qrib lejn il-ħajt tas-sejjieh, jara li dan hu mimli b'toqob u xquq qalb il-ġebel. Mhux kulhadd jaf li f'dawn l-ispazji jgħixu hafna hlejjaq. Il-wiżgħat u l-gremxul huma fost l-aktar hlejjaq komuni li naraw iduru jew jixxemmxu fuq xi ħajt tas-sejjieh. Ix-xaħmet l-art u s-sriep huma rettili oħra li jgħixu u jinħbew fix-xquq ta' dawn il-hitan, filwaqt li ż-żnażan ukoll għandhom ħabta jużaw xi ġebli mill-ħajt tas-sejjieh biex magħha jibnu l-bejta tagħhom. (*par. 3*)

Il-hitan tas-sejjieh huma wirt tagħna lkoll u għalhekk għandna nibzghu għalihom. Hi ħasra li kultant nisimghu li xi whud minn dawn il-hitan qegħdin jinhattu jew li f'nofs oħrajn qed jitpoġġew tankijiet imsadda li żgur ikerrhu d-dehra sabiha ta' dawn il-hitan. (*par. 4*)

(addattament ta' silta mill-ktieb *Malta, Niesha u Madwarha*)

A. FEHIM IT-TEST

(10 marki)

1. Fejn insibu l-hitan tas-sejjieh?

_____ (1)

2. Min bena dawn il-hitan? _____ (1)

3. X'użu għandhom dawn il-hitan? (*par. 2*)

_____ (1)

4. Biex inhu mimli l-ħajt tas-sejjieh? _____ (1)

5. Semmi żewġ hlejqu li jgħixu f'dawn il-hitan.

a. _____ b. _____ (2)

6. Għaliex għandna nibzghu għal dawn il-ħitan?

7. Agħti raġuni wahda għala dawn il-ħitan qeghdin jitolfu d-dehra sabiha tagħhom.

(1)

8. Ikteb appell ta' mhux aktar minn 10 kelmiet biex shabek jibzghu għal dawn il-ħitan.

(2)

B. GHARFIEN IL-LINGWA

(29 marka)

(i) ANALIŻI TESTWALI

1. *tal-gzejjer tagħna* (par. 1)

Il-kelma **tagħna** hi magħmula minn:

ta + na ☐

ta' + na ☐

tiegħi + na ☐

(1)

2. *jara li dan hu mimli b'toqob u xquq.* (par. 3)

Il-Pronom Dimostrattiv **dan** qiegħed jirreferi għall- _____

(1)

3. Il-verb **insibuhom** fl-ewwel sentenza tas-silta juri:

Perfett ☐

Imperfett ☐

Imperattiv ☐

(1)

(ii) LESSIKU / VOKABULARJU

a. Agħti kelma oħra flok il-kliem ta' hawn taħt skont kif użat fis-silta.

1. *raba'* (par. 1) _____

2. *qrib* (par. 3) _____

3. *ħlejjaq* (par. 3) _____

(3)

b. Il-ħitan tas-sejjieħ insibuhom **qalb** ir-raba' tal-gzejjer tagħna.

Ikteb sentenza bil-kelma **qalb** b'tifsira differenti.

 _____ (2)

(iii) GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA

(i) Imla l-vojt skont m'hemm miktub fil-parentesi:

Xi naħiet tal-ħanut kellhom (il-plural ta' **mejda**) _____ (il-plural ta' **sabiħ**)
 _____ u nodfa b' (plural ta' **mera**) _____ warajhom. (3)
 (silta meħuda minn **Ohroġ il-Gherf - Grammatika Bil-Livelli 2**)

(ii) *Ktieb is-Slaten huwa wieħed mill-Kotba Mqaddsa tal-Antik Testament.*

Mis-sentenza ta' hawn fuq, sib u ikteb:

- a. il-frazi fl-Istat Kostrutt: _____ (1)
 b. il-frazi fil-Possessiv: _____ (1)

(iii) Għaqqad il-verb **rabat** mal-pronomi diretti u indiretti kif mitlub/a:

- a. rabat + hu + li: _____ (1)
 b. rabat + hie + li: _____ (1)

(iv) Immarka t-twegiba t-tajba.

a. Verb b'erba' konsonanti fil-mamma jissejjah:

Kwinarju ☐ Settenarju ☐ Kwadrilitteru ☐ (1)

b. Verb li jkollu **j** jew **w** fil-mamma jissejjah:

Shiħ ☐ Mghawweg ☐ Dghajjef ☐ (1)

(v) Agħti l-għerq tal-kliem b'sing taħtu.

- a. Ir-ragħaj zamm ix-xaħam f'garra. _____ (1)
 b. Imbagħad bil-flus li naqla' nixtri nagħga. _____ (1)
 c. Imbagħad nibni palazz kbir. _____ (1)

(vi) Ohroġ nom minn dawn il-verbi.

- a. pinga _____
- b. ibbrejkja _____

(vii) Żid kelma biex tiffirma s-Superlattiv Assolut.

- a. aħmar _____ (1)
- b. niexef _____ (1)

(iv) SINTASSI / SENTENZI

1. Ifred is-sentenza t'hawn taħt f'żewġ sentenzi li jagħmlu sens:

Il-ħitan tas-sejjieħ huma wirt tagħna lkoll u għalhekk għandna nibzghu għalihom.

_____ (1)

2. Ikteb is-sentenza t'hawn taħt mod ieħor mingħajr ma tibdel it-tifsira:

Il-ħitan tas-sejjieħ insibuhom qalb ir-raba' tal-gzejjer tagħna.

Qalb ir-raba' _____
_____ (2)

3. Għaqqad dawn iż-żewġ sentenzi mingħajr ma tuża l-kongunzjoni **u**:

Huma ħitan magħmulin minn ġebel imqiegħed fuq xulxin. Jifirdu għalqa minn oħra.

_____ (2)

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI

(4 marki)

QWIEL U IDJOMI

a. Komplli dawn il-qwiel billi timla l-vojt.

1. Il-qattusa għaġġelija _____ . (1)
2. Dak li jixtri l-ħut fil-baħar _____ . (1)

b. Immarka t-tifsira t-tajba ta' dawn l-idjomi.

1. mar għand Alla
siefer ☐

miet ☐

ħarab ☐

2. baqa' tifel
baqa' zghir ☐

dejjem m'ommu ☐

ma rabbiex għaqal ☐

(1)

D. HILJET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV

(6 marki)

F'madwar 50 kelma iddeskrivi lilek innifsek. (Kif tidher, il-karattru tiegħek u l-passatempj tiegħek).

E. TIFTIX/TRAWWIM KULTURALI - SEHEM IL-MALTI FIL-KULTURA (6 marki)

Immaġina li int wieħed/wahda mill-personaġġi li studjajt dwarhom din is-sena. F'madwar 50 kelma ikteb dwar haġtek u dwar ix-xogħlijiet tiegħek.

F. LETTERATURA

(i) POEŻIJA: NADRIET 2

WIED QIRDA ta' *Dun Karm Psaila*

Nisma' ġol-fraxxnu u ġol-ħarrub tal-plajja
bħal karba twila ta' min qed ibati
u jigdem l-art fl-uġigh ta' l-aħħar firda;

U ħsiebi jerga' lura lejn il-ġrajja
ta' min għalina kien bil-bosta ħati,
u nħoss għaddejja l-Mewt minn fuq Wied Qirda.

1. Immarka **IVA** jew **LE**:

	IVA		LE
a. Din il-poeżija għandha suġġett storiku.			
b. Din il-poeżija hija patrijottika.			
ċ. Din il-poeżija hi mibnija b'versi ottonarji jew tat-tmienja.			
d. Din il-poeżija hija bla rima.			
e. Din il-poeżija hija sunett Petrarkjan.			

(5)

2. Aqta' sing taht it-tweġiba t-tajba:

- a. Il-poeżija **Ġejja x-Xita** ta' Mary Meilak titkellem dwar: (Malta; l-Italja; l-Ingilterra). (1)
- b. **Il-Barri** hekk kif daħal fil-bicċerija: (raqad; kiel; għajjat). (1)
- ċ. **Id-Dwejra** ta' Joe Friggieri u **Gelmus** ta' Ġorġ Zammit jitkellmu dwar postijiet: (fi Franza; f'Għawdex; f'Malta). (1)
- d. **Ballata** ta' Rużar Briffa hi poeżija: (deskrittiva; argumentattiva; narrattiva). (1)

3. AKTAR NADRIET POETIČI

Aghzel poeżija minn t'hawn taht u f'20 kelma ikteb il-ħsieb tagħha.

Fil-Menqa – Ġorġ Peresso; **Lejl tat-Tfulija** – Ġorġ Borg; **Sjesta Maltija** – Kilin; **Marsaxlokk** – Charles Flores; **Ġunju** – Dun Karm

L-isem tal-poeżija: _____ ta' _____.

Il-ħsieb tal-poezija:

(4)

(ii) **PROŻA**

a. **Holm tal-Milied?** – Trevor Żahra (Ikteb fuq karta separata.)

"Imxi Lel, ejja ħa torqod," resqet iċċaqalqu waħda mara. Kienet pastura qasira u mbaċċa b'suritha tixbah lill-ġarra li kellha fuq rasha.

F'madwar 80 kelma ikteb dwar din l-avventura ta' Leli mal-pasturi fil-presepju sakemm wassluh għand ix-xjuħ.

JEW

Ikteb madwar 80 kelma dwar id-drawwiet tal-Milied li nsibu f'dan il-ktieb.

(8 marki)

b. **Nies bla Sabar** - Temi Zammit

Imla l-vojt f'dawn is-sentenzi.

1. Fl-istorja **Ferha Bla Temma**, il-flus tal-wirt kienu jaslu fl-_____ tax-xahar. (1)
2. Iz-ziju ta' **Franswa** kien jismu _____. (1)
3. Meta kienet taħdem għand in-nies, **Pina** ma kenitx tiehu _____ magħha. (1)
4. Fl-istorja **Bieżla u Għaqlija**, is-Sur Nin medd _____ fit-taraġ. (1)

Ġ. KOMPONIMENT

(20 marka)

Aghżel **WIEHED** minn dawn u fuq karta separata ikteb madwar 200 kelma.

1. Fiera kbira.
2. X'joghġobni u xi jdejjaqni fejn noqgħod.
3. Sib t qattus mitluf.
4. Film li ħadt gost nara.
5. L-aktar esperjenza ta' biża' f'hajti.